

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

**Kaupunginhallitus, § 195, 02.05.2022**  
**Sivistys- ja kulttuurilautakunta, § 78, 13.04.2022**

**§ 195**

**Valtuustoaloite kiusaamisvilkun ja yhteisten toimenpideohjelmien käyttöönotosta sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksesta Tampereen kouluissa koulukiusaamisen ja väkivallan ehkäisemiseksi - Aila Dündar-Järvinen**

TRE:8830/12.00.01/2021

**Kaupunginhallitus, 02.05.2022, § 195**

Valmistelija / lisätiedot:  
Lauri Savisaari

**Valmistelijan yhteystiedot**

Opetusjohtaja Ulla Ojalampi, puh. 050 428 3044, johtava koulukuraattori  
Ida Kilpeläinen, puh. 040 806 3989, etunimi.sukunimi@tampere.fi

**Lisätietoja päätöksestä**

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

**Päätös**

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

**Päätösehdotus**

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Aila Dündar-Järvisen aloite ja sivistys- ja kulttuurilautakunnan lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

**Kokouskäsitely**

Aarne Raevara poistui ja varajäsen Yrjö Schafeitel liittyi kokoukseen.

**Tiedoksi**

Aila Dündar-Järvinen, Ulla Ojalampi, Ida Kilpeläinen

Liitteet

1 Valtuustoaloite

---

**Sivistys- ja kulttuurilautakunta, 13.04.2022, § 78**

Valmistelijat / lisätiedot:  
Kristiina Järvelä

**Päätös**

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Lauri Savisaari, Johtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

### **Päätösehdotus oli**

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Aila DüNDAR-JÄRVISEN aloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

### **Perustelut**

Aila DüNDAR-JÄRVINEN (sd) esittää valtuustoaloitteessaan, että Tampereen kaupunki ottaa käyttöön kaikissa kouluissa yhteiset kiusaamisen vastaiset toimenpideohjelmat sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksen. Lisäksi DüNDAR-JÄRVINEN esittää, että some-turvasovellus tulee olla kaikkien oppilaiden käytössä ja että Tampereen kaupunki ottaisi käyttöön kiusaamisvilkun aloittamalla pilotin valituissa kouluissa.

Perusopetuksen opetussuunnitelma painottaa jokaiselle oppilaalle mahdollisimman turvallisen työympäristön merkitystä. Samalla myös taataan mahdollisuus vaikuttaa omaan oppimiseen ja siihen liittyviin seikkoihin. Oppilaita tulee tukea arjen kohtaamisissa, riitojen selvittelyssä ja terveen itsetunnon rakentamisessa sekä ihmisoikeuksien omaksumisessa.

Opetussuunnitelma velvoittaa kouluja laatimaan erillisen suunnitelman kiusaamisen, väkivallalta suojaamisen ja häirinnän ehkäisyksi. Suunnitelma tehdään kaikissa kouluissa ja se koskee kaikkia luokka-asteita. Suunnitelman toteutuksen tukena kouluilla on käytössään ohjauksen huoneentaulut, jotka tukevat vuorovaikutuksen, osallisuuden, ryhmähengen, turvallisen arjen ja oppilaan itsetunnon kehittymisen ikätaso huomioiden.

Tamperelaiset koulut toteuttavat kiusaamisen ehkäisyyn, tunnistamiseen ja kiusaamistilanteiden ratkaisuun useita erilaisia toimintamalleja. Tampereella parhaillaan jalkautettavassa yhteisöllisen oppilashuoltotyön vuosikellossa on velvoittavana linjauksena tehdä jokaisessa yksikössä kaikille oppilaille hyvinvointikysely vuosittain. Kyselyssä selvitetään kouluviihtyvyyteen, koulutyöskentelyyn, kaverisuhteisiin, käyttäytymiseen, toisen kohtelemiseen ja kiusaamiseen liittyviä asioita. Myös tämän kyselyn tulosten perusteella suunnitellaan varhaiset luokka- ja koulutasoiset tukitoimet. Uusimman kyselyn tulokset julkaistiin syksyllä 2021. Kaupunkitasoisen tiedon keruuta vahvistettiin teettämällä 3. ja 7. luokkien kaikilla oppilaille toukokuussa 2021 hyvinvointikysely, jossa sosiaaliset suhteet ja kiusaaminen tuli tarkoin kartoitetuksi.

Kiusaamisen ehkäisyssä on tärkeässä roolissa myös toimintakulttuurin kehittäminen sellaiseksi, että se ei salli kiusaamista. Yhteisöllisyyden tukemiseksi koulun arkea on vahvistettu mm. kouluvalmentajilla. Tampereen perusopetuksessa on tällä hetkellä 26 kouluvalmentajaa, sijoitettuna eri koulupoluille. Tavoitteena on lisätä tulevaisuudessa kouluvalmentajien määrää. Lisäksi koulukuraattorien ja -psykologien osalta voimaan tulleen oppilasmaitoituksen myötä ammattilaisten määrä on lisääntynyt kouluilla. Tällä hetkellä oppilasmäärä on 720 oppilasta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

/koulukuraattori ja 780/koulupsykologi. Lisääntynyt resurssi mahdollistaa ammattilaisten paremman läsnäolon kouluilla ja vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria.

Tampereen perusopetuksessa on otettu käyttöön tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuspaketti osana opetussuunnitelmaa. Tämä moniammatillisesti laadittu opetuspaketti huomioi myös kiusaamisen ehkäisyyn näkökulman arjen tilanteissa. Kokonaisuus tarjoaa monia eri mahdollisuuksia ja toimintamalleja koulujen käyttöön. Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opettamisen kokonaisuuteen liittyen tehdään kartoitus teeman jalkautumisesta, jonka rehtorit koostavat. Kartoitus käsitellään ja jatkosuunnitelma tehdään kesäkuussa 2022.

Kiusaamistilanteisiin puututaan kaikilla koululla. Jokaisella koulun aikuisella on velvollisuus puuttua kiusaamiseen ja jokaisen lapsen tai nuoren tulee ilmoittaa siitä. Kaikilla koululla toimivilla sekä huoltajilla tulee olla käsitys siitä, miten koulussa toimitaan kiusaamistilanteissa ja niiden ehkäisyssä. Huoltajilla, oppilailla ja henkilöstöllä on ollut mahdollisuus syksystä 2020 alkaen antaa palautetta jatkuvasti Wilmassa avoinna olevan Yhteisöllisen oppilashuoltotyön palautelinkin kautta. Palautekyselyssä on mm. sääntöihin, toisten kohteluun sekä turvallisuuteen ja kiusaamiseen puuttumiseen liittyvä arviointimahdollisuus. Koulukohtaiset tulokset välitetään tiedoksi oppilashuoltoryhmille. Lisäksi useilla kouluilla on käytössä oppilaille matalan kynnyksen kyselyitä kiusaamisen paljastamiseksi.

Kiusaamisen ehkäisemiseen ja siihen puuttumiseen on laadittu kaupunkitason malli, jonka avulla kiusaamisen ennaltaehkäisyyn saadaan lisää työkaluja. Malliin kirjataan myös puuttumisen käytänteet esimerkiksi, miten kiusaamisselvittelyt dokumentoidaan, miten puututaan ja miten tilannetta seurataan. Malli otetaan käyttöön lukuvuonna 2022 - 2023.

Kiusaamisen kitkemisessä tiivis yhteistyö huoltajien sekä sidosryhmien kanssa on tärkeää erityisesti kiusaamisen tunnistamisen ja varhaisen puuttumisen näkökulmista. Etenkin verkossa tapahtuvaan kiusaamiseen puuttumisen osalta yhteistyö on hyvin tärkeää, koska huoltajat ovat vastuussa siitä, millaisia sovelluksia heidän lapsensa käyttävät. Koulussa opastetaan turvalliseen ja mielekkääseen sosiaalisen median käyttöön, verkossa tapahtuvaan vuorovaikutukseen ja tietoturvaan. Jokaisen oppilaan ja tämän huoltajan/huoltajien kanssa käydään vuosittain oppimiskeskustelu, jossa myös sosiaaliset suhteet ja tilanteet sekä käytös muita kohtaan käsitellään kaikkien osapuolten näkökulmasta. Tällöin keskustellaan myös kiusaamiseen liittyvistä asioista. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen tapahtuu usein koulun ulkopuolella ja erityisesti vapaa-ajalla tapahtuvien tilanteiden avuksi Tampereen perusopetuksessa yläkoulun oppilailla on käytössä sosiaalisen median sovellus, Someturva, jonka käyttöön oppilaita ja huoltajia kannustetaan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

koulun arjessa. Selvitämme Someturvan käyttöönoton laajentamista toisen asteen opiskelijoille sekä perusopetuksen alakouluikäisille selvitetään parhaillaan.

Nykyisiä toimenpiteitä vahvistamalla, lasten tervettä kasvua tukemalla, moniammatillisella ja monipuolisella yhteistyöllä myös huoltajien suuntaan voidaan torjua kiusaamista monin keinoin.

Vaikuttavimmat kiusaamisen ehkäisemisen toimintatavat ovat sellaisia, jotka nähdään kouluissa tarpeellisina ja toimivina. Kouluissa toteutettavat toimenpiteet:

1. Tampereen kouluissa on käytössä omat hyvinvointimittarit.
2. Luokkien ja ryhmien säännöt laaditaan/päivitetään aina lukuvuoden aluksi.
3. Ryhmäyttämiseen on koulukohtaiset käytännöt. Sen vahvistaminen on huomioitu yhteisöllisen oppilashuollon vuosikellossa.
4. Jokaisessa koulussa on sovittu 6. -7. luokkien nivelvaiheen siirtymät/ryhmäytmissuunnitelma.
5. Sähköisenä nimettömänä palautekanavana on Wilman oppilashuollon palautelinkit. Erillistä lomaketta kiusaamisasioiden ilmoittamiseen ei ole. Kiusaamisasioissa toivotaan välitöntä ja suoraa yhteydenottoa opettajaan /koulun oppilashuoltohenkilöstöön.
6. Kiusaamisen puuttumisen ja selvittämisen kirjaamisen käytännöt ja dokumentointi on mallinnettu ja se otetaan käyttöön lukuvuonna 2022 - 2023.
7. Koulukohtainen oppilaiden suojaamiseen (väkivalta, kiusaaminen, häirintä) liittyvä suunnitelma laaditaan yhdessä, ja siihen päivitetään koulukohtaisesti toimijoiden vastuut.
8. Kouluissa on käytössä osallistavia konfliktinratkaisumalleja (esim. verso ja Kivakoulu).
9. Oppilaita koulutetaan vuosittain tukioppilastoimintaan.

Alla olevat aloitteen toimenpiteet otetaan lähempään tarkasteluun:

1. Kiusaamisvilkun käyttökokeilu on tarjottu kaikille perusopetuksen kouluille ja Ahvenisjärven, Olkahisten, Hatanpään ja Raholan koulut ovat ilmoittaneet halukkaiksi kokeilemaan ehdotettua toimintamallia. Kokeilu aloitetaan lukuvuonna 2022-2023.
2. Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetuksen sisällyttäminen oppilaan tuntikehykseen luokanohjaajan ja luokanopettajan tunteja lisäämällä varmistaisi opetussuunnitelman toteutumisen. Tämä edellyttää merkittävää taloudellista panostusta eikä nykyinen opetusresurssi tällä hetkellä mahdollista tuntikehyksen kasvattamista.

**Tiedoksi**

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

Kaupunginhallitus

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

### **Muutoksenhakukielto**

§195

### **Muutoksenhakukielto**

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)